

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

RAZRED 43 (1)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 1. MARTA 1926.

PATENTNI SPIS ŠTEV. 3499.

James Tiburce Felix Conti, inženjer, in Philippe Henry Louis Tiranty, inženjer, Paris.

Registrirni žigosar

Prijava z dne 6. septembra 1924.

Velja od 1. marca 1925.

Izum ima za predmet prenosljivi registrirni žigosar za vtisno žigosanje kuvert, pisem, zapiskov i t. d., opremljen s števcem, ki se požene za eno enoto pri vsakem žigosanju.

Ta žigosar se more rabiti z roko, kakor enostaven pivnik na valju, more pa se tudi montirati na opori, ki ima prikladno členovje, ki omogoča hitrejšo izvedbo željenega manevra, bodisi s tem, da pritisnemo na vzvod, bodisi, da zaobrnemo ročaj.

Žigosar, ki je predmet izuma, sestoji v bistvu iz zapečaćene škatlje, ki ima špranjo, v katero denemo cilindričen kliše, montiran tako, da se ne izravna z zunanjo ploskvijo špranje, ali da moli nekoliko preko nje. Ako torej položimo ploskev, v kateri je napravljena špranja, na list papirja, bodo prišle spodnje proizvodnice cilindričnega klišeja na ta papir, in ako škatljo premikamo, se bo kliše razvijal na papirju v smeri svoje rotacije, puščajoč ali tiskajoč na njem svoj odtisk. Razume se, da bo potvarjanje materijelno nemogoče, ne da bi se odprla škatlja, ako se valj, ki tvori kliše, s pomočjo kolesca, katero ovira rotacijo v nasprotnem smislu, more obračati samo v smeri, v kateri vleče direktno s seboj števec za obrate.

Ako je torej škatlja plombirana ali zapečaćena na kakršenkoli način, se da dobiti celotni odtisk na papirju le s tem, da pustimo vse proizvodnice tiskovnega valja mimo špranje, kar se da izvesti le, ako se ta valj obrača in torej poganja števec, ki je z njim trdno zvezan.

Bistvena karakteristika valja je torej v tem, da denemo v zaprto in zapečaćeno, s podolgovato špranje opremljeno škatljo majhen rotativni tiskarski stroj, v katerem se cilindrični kliše črni s pomočjo več zaporednih črnilnih valjev, pri čemur se da ta stroj poganjati direktno, s tem da škatljo, ki jo držimo oprto ob papir, preuikamo.

V svrhu, da se prepreči potvora, ki bi se mogla izvršiti, s tem da bi dobili več istočasnih odtisov s pomočjo listov karboniranega, med liste papirja vložena papirja, se uporabljaja na poseben način zadnji črnilni valjar.

V aparatu sta premera cilindričnega klišeja in zadnjega črnilnega zvitka med seboj enaka ali pa v določenem enostavnem razmerju in sta poleg tega, da se prepreči eventualno vlaganje med ta dva zvitka, spojena potom sistema zacepov, ki nima druge svrhe razen te, da se prepreči, da ne moreta držati drug po drugem. Ako pod temi pogoji predpolagamo, da se zadnji črnilni zvitek in cilindrični kliše srečavata vedno na istih proizvodnicah, je lahko preprečiti goljufijo s pomočjo karbonovega papirja, kajti zadostuje, ako kombiniramo obenem na črnilnem zvitku in na cilindričnem klišeju votle in polne dele, tako da nekateri polni deli klišeja niso nikdar namazani s črnilom. Ti s črnilom ne namazani polni deli, ki jih moremo na poljuben prikladen način razvrstiti na cilindričnem klišeju, ne bodo figurirali na prvi tiskani sliki, dočim bodo, nasprotno, odtisnjeni na odtisih, izpo-

stavljenih karbonovemu papirju, kar mora takoj odkriti goljufijo.

Izum predvideva tudi varijanto naprave, ki ima namen, preprečiti goljufijo s pomočjo karbonovega papirja, obstoječo v tem, da se rabijo premični polni deli, razvrščeni na cilindričnem klišeju, ki bi postali v trenutku, ko pridejo pred črnilni valj, votli deli.

Aparat se more izpopolniti s tem, da se mu doda mehanizem za datiranje.

Priloženo risbe kažejo za primer en izvedbeni način izuma.

Sl. 1 je navpični prerez aparata za registrirno žigosanje, napravljen po črti A—B slike 5.

Sl. 2 je drug prerez, napravljen po črti C—D slike 5.

Sl. 3 je drug navpični prerez, napravljen po črti E—F slike 5.

Sl. 4 kaže drug prerez, napravljen po črti G—H slike 5.

Sl. 5 je vodoravni prerez, napravljen po črti I—J slik 1, 2, 3 in 4.

Sl. 6 je drug vodoravni prerez, napravljen po črti K—L slik 1, 2, 3 in 4.

Sliki 7 in 8 sta pogled aparata s strani oziroma v načrtu.

Sl. 9, 10 in 11 predstavljajo v povečanem merilu organe slike 4 v njihovih različnih legah.

Sl. 12 predstavlja v majhnem merilu aparat, montiran na členkasti opori, ki se poganja s pomočjo vzvoda, ki ima namen, da olajšuje njegovo manevriranje.

Sl. 13 in 14 kažeta shematično različne zadržne lege členkastih kosov slike 12.

Sl. 15 prestavlja členkasto oporo slike 12, ki se poganja z ročajem.

Sl. 16 in 17 kažeta aparatu dodane organe, ki imajo namen, da tega zavirajo, ko je izvršil v naprej določeno število žigov.

Sl. 18 predstavlja uredbo za datiranje, ki se more dodati aparatu; sl. 19 je pogled v ravnini na odtisk, ki ga je dal aparat.

Sl. 20 je shematičen pogled v ravnini (tloris) slike 18.

Sl. 21 kaže varijanto naprave, ki ima namen, preprečiti goljufijo potom karbonovega papirja.

Aparat ima škatljo 1, ki se more po potrebi zakovati s pomočjo zakovic, punciranih na ploščici 2, tako da tvori nedostopno celoto.

Na ploščici 2 je napravljena špranja 3, ki dopušča, da valjar 4, ki tvori cilindričen kliše, nekoliko štrli ven. Ta valjar 4 je trdno zvezan na eni strani s kolesom na zacep 5, na drugi strani pa z zobatim kolesom 6; zacepno kolesce 5 brani, da se valjar ne more vrteti v napačni smeri, s pomočjo kljukice 7. Da se poveča varnost, moremo razvrstiti več

kljukic 7, zacepljenih s kolesom 5. Zobato kolo 6 je vedno zacepljeno z drugim kolesom 8, ki je trdno spojeno z vratilom 9, ki je določeno, da nosi satelite števeca (sl. 6), kateri se upravlja s pomočjo pogona 10, ki je tudi spojen z vratilom 9 in se zaceplja v zobato kolo 10a, katero vleče s seboj boben števecevih enot 11, ker so ti bobenčki montirani na vratilu 10b.

V navedenem primeru smo predpolagali, da ima cilindrični kliše 4 dve identični sliki in da en odtis porabi samo pol obrata valjarja. Razmerja zacepljenj so bila torej določena na ta način, da ima en polobrat valjarja 4 ta učinek, da zavrti za 1/10 obrate boben števecevih enot.

Iz navedenega je torej razvidno, da je brezpogojno materijelno nemogoče dobiti odtis, ne da bi se spravil v tek števeca.

Da se oba odtisa tiskalnega valjarja dobro ločita drug od drugega, za to se uporablja zelo enostavna uredba, ki ima to svrhu, da osvobodi valjar, ko se aparat opre na papir, in da ga nanovo priustavi, ko se je izvršil en polobrat.

Ta uredba, ki je vidimo v majhnem merilu na sl. 4 in 5 in v povečanem merilu na sl. 9, 10 in 11, ima dve deščici 12 in 13, montirani na zacepnem kolesu 5. Kakor vidimo na sl. 9, je deščica 12 v stiku s kljuko 14 v mirni legi. V tej legi konec 15 vzvoda 16 ni povsem izravnana s spodnjo ploskvijo ploščice 2; vzvod 16, ki se premika okoli trdne osi 17, ima kljuko 18, ki leži v mirni legi pod kljuko 14.

Ako upremo aparat na papir (sl. 10), se vzvod 15 potisne nazaj in zato glava kljukice 18 privzdigne kljuko 14, kar ima za posledico osvobojenje deščice 12 od te kljukice; od tega trenutka dalje se more valj-kliše 4 vrteti v smeri strelice 19. Med to rotacijo (sl. 11) sreče deščica 12 nos 20 kljukice 18, in s tem da potisne tega nazaj, povzroči padec kljukice 14, ki se je opirala na zgornji, nazaj upognjeni del kljukice 18.

V tej legi, ki jo predstavlja sl. 11, vidimo, da deščica 13 zadene ob nos kljukice 14 in ustavi rotacijsko kretanje klišeja 4, ko se je izvršil en polobrat poslednjega.

Ako aparat privzdignemo, zavzame vzvod 16 zopet mirno lego (gl. sl. 9) pod vplivom odbojne vzmeti 21. Ta vzmet 21 služi obenem v to, da potisne vzvod 16 navzdol in požene kljuko 18 naprej.

Valj-kliše v (sl. 1 in 2) se namaka s črnilom potom sistema črnilnih valjarjev, sedaj kovinskih, sedaj plastičnih, kakor na primer 22, 23, 24 in 25, primerno razvrščenih v škatlji 26, nesnemljivo pritrjeni na odgovar-

jajoči steni škatlje 1, na kateri je v to svrho pripravljena še druga špranja.

V svrhu, da se prepreči vsakršno valadanje med valj-kliše 4 in črnilni valj 22, sta ta dva valja med seboj spojena s pomočjo zobatih koles 27, 28 in 29, (sl. 1), ki drže vedno iste proizvodnice teh dveh valjev v stiku drugo z drugo. Kakor je bilo rečeno zgoraj, ima ta uredba namen, omogočiti na črnilnem valjarju 22 napravo primernih votlin, završčenih nasproti polnim delom valjarja-klišeja. Polni deli cilindričnega klišeja se morejo po potrebi obdati z votlimi brazdami, tako da ne morejo nikdar dobiti črnila, da torej ne napravijo nikake slike na prvem odtisu, da pa tako napravijo na odtisu, ki bi ga hotel kdo dobiti s karbonovim papirjem. Najugodnejše je, napraviti votle dele črnilnega valja tako, da se proizvodnica klišeja, ki v mirni legi moli nekoliko iz španje, nikoli ne poèrni.

Škatlja 26 je odstavljivo pritrjena na škatlji 1, tako da moremo v slučaju potrebe obnoviti črnilo in premenjati črnilne valje, ne da bi zato škodili nedotakljivosti aparata, kajti druga špranja, ki omogoča, da valj 22 maže s črnilom cilindrični kliše 4, ne bo dopuščala, nič bolj nego prva špranja 3, da bi dobili odtis, ne da bi se spravil v tek števec.

V zgornjih pojasnilih smo predpolagali, da se aparat, kakor ga predstavljata na zunaj sl. 7 in 8, vzame v roko in upravlja s pritiskanjem, kakor valjast pivnik.

Da pa se njegova raba olajša ter poveča hitrost proizvodnje odtisov, se more montirati na členkasti opori, ki jo v bistvu predstavljajo slike 12, 13 in 14.

Kakor kaže sl. 12, je pravkar opisani aparat obešen s pomočjo rotacijske osi vrtečega se klišeja v rogovili 30, ki tvori del kolena-stega vzvoda 31, pričlenjenega na osi 32, prirejeni na koncu vzvoda 33, ki se giblje okoli tiskne osi 34, ki jo nosi okvir 34. Poganjavka (drog) 36 spaja vzvod 31 z gonilnim vzvodom 37, pričlenjenim pri 37a na okvirju 35 in opremljenim s upravnim ročajem 38. Sektor 31a z zacepnim zobovjem, napravljen na enem od krakov vzvoda 31, se more spraviti v stik s kljuko 39, pričlenjeno na vzvodu 33; ta kljuka se more ocepiti od sektorja 31a potom stika z zadrževalom 40, ki ga nosi okvir 35, in vzmet 41 skuša vedno odpreti kot α , ki ga tvorita vzvoda 31 in 33. Vlečna vzmet 41 skuša preprečiti nihanje tiskalnega aparata v rogovili 30.

Kakor vidimo na sl. 12, potisnemo, ako pritisknemo na vzvod 37, celoto, ki sestoji iz aparata in vzvodov 31 in 33, navzdol, dokler ne pride aparat v dotiko s papirjem (sl. 3). Od tega trenutka dalje bo imela sila, ki se izvaja na ročaj 38, učinek, da premaga od-

por vzmeti 41 in vrti cilindrični kliše 4 (sl. 14), dokler se kljuka 14 ne spoprime z enim ali drugim zadrževalom 12 in 13.

Ako izpustimo ročaj 38, zavzame celota teh delov odnose lege slike 12 pod uplivom vzmeti 42.

Da preprečimo, da se valj kliše pri umiku ne vleče po papirju, v trenutku, ko popustimo pritisk na ročaj, je zacepni sektor 31a, ki se je spoprijel s svojo kljuko 39, napravljen tako, da ga zadrževalo 40 osvobodi šele tedaj, ko ni več v dotiki s papirjem.

Pri napravi, ki jo predstavlja sl. 15, se da poganjavka 36, iz dveh kosov, stisniti in jo poganja ročni gumb 44 in ročaj ali zamašnjak 45.

V gotovih slučajih utegne biti umestno, da se aparat zaustavi, ko je dal določeno število žigov. Ta rezultat se da prav lahko doseči s pomočjo naprave, naznačene na sl. 16 in 17.

Kakor vidimo na teh slikah, ima vzvod 16 rep 46, čigar zgornji konec mora srečati okvir 47, ki ga nosijo kraki 48, kateri morejo nihati okrog vratila 10b, ki nosi števčeve bobenčke (valjarje).

Da torej zaustavimo aparat, zadostuje ako se okvir 47 obrne za 1/10 obrata, in za to je dovolj, ako se ta okvir trenutno trdno zveže z bobenčkom (valjarjem), ki predstavlja enote, ki so se izbrale, da odgovarjajo maksimalni svobodni rotaciji aparata. Ta trdna spojitve se lahko doseže s pomočjo enostavnega vijaka 49, zataknjenega hkratu v števec disk, ki nosi izbrane enote, in v okvir 47.

Ako je aparat zavrt, ga moremo zopet spraviti v tek za novo perijodo iste ali kake druge enote, ako odpremo plombirani pokrov 50, napravljen v to svrhu na stranici škatlje 1, kar bo omogočilo, da odstranimo vijak 49; nato privzdignemo okvir 47 za 1/10 obrata ter postavimo vijak 49 zopet v primerno luknjo bobenčka (valjarja).

Ako je vijak pritrjen na bobenčku tisočice, bo aparat mogel izvršiti tako 1000 žigov in se bo avtomatično ustavil, čim bo doseženo to število žigov.

Nato denemo pokrov nazaj ter ga zopet plombiramo, na primer s pomočjo igle z glavico S¹, ki gre skozi v to svrhu pripravljena ušesa pokrova in škatlje in v katere konec vtaknemo nit, opremljeno s plombo.

V slučaju, da bi hoteli poleg žiga v pravem pomenu porabiti isti manever, da dobimo istočasno poleg tega žiga še drug odtis, nanašajoč se na datum izdaje ali objave, ni nič lažjega, nego napraviti na strani škatlje 1 dostopen tiskalni valjar, ki bi se spravil v tek ob enem s prvim.

V služaju, ako je aparat izpopolnjen s mehhanizmom za datum, ima pred cilindričnim

klišejem 4 (gl. sl. 18 in 20) cilindar A, ki se konča z dvema obrobljenima deloma B—B; v tem cilindru so se ekscentrično razvrstili mali diski, ki nosijo na obodu številke in označbe mesecev, kakor oni, ki se rabijo v običajnih cilindričnih mehanizmih za datum.

Cilindar A je spojen s cilindričnim klišejem 4 potom zacepnega sistema, ki ovira vsako drčanje. Vrhutega je kliše 4 opremljen tudi s obrobljenimi cilindri istega premera kakor obrobljeni cilindri B—B, premer, ki je strogo enak zunanjemu premeru graviranega dela, tako da se, ako izvršimo pritisk na ročaj C, spojen s škatljo 1, ročni pritisk izvrši hkratu na vseh štirih kolescih (robvih), in ako pomikamo roko naprej, se bosta obračala hkratu oba cilindra.

Proizvodnica *a* se bo prva dotikala papirja, nato bo proizvodnica *c* cilindra A ostavila odtis datuma, ki bo pozneje obrobljen z okvirjem, ki ga nosi cilindrični kliše 4, kateri bo puščal svoje odtise, dokler proizvodnica *b*, s tem da se dotika papirja, ne dokonča tiska vinjete, ki je hočemo dobiti (gl. sl. 19).

Treba je vendar pripomniti, da se pri novi uredbi števec poganja direktno potom brezkončnega vijaka D, ležečega na vratilu cilindričnega klišeja 4, kateri nosi, kakor zgoraj, zacepno kolo 5, ki ovira vsako rotacijo, ki bi mogla odvzeti znake števca.

Varnostni mehanizem, opisan o priliki slik 1 do 17, se da tudi izvesti še na drugačen način. V tem slučaju (gl. sl. 21) je cilindrični kliše tukaj votel in montiran preko svojih lafetnih sten na fiksnem vratilu 13. Na tem se obrača ekscentrično položen del 60, na katerem se more svobodno vrteti ovratnik 61, opremljen z repom 62, ki se more premikati v očesu 63 cilindričnega klišeja, pri čemur more biti konec repa 62 graviran. Razumljivo je, da bo ta konec deloval na karbonov papir, da pa ne bo izvršil nikakega sledu na prvem odtisu, kajti nikoli se ne bo dotaknil črnilnega cilindra 22. Razume se, da bi se pri tej izvedbi registračni števec poganjal s pomočjo brezkončnega valjka, spojenega z eno od lafetnih sten cilindričnega klišeja.

Zgoraj je bilo rečeno, da se more aparat montirati na členkasto oporo, v svrhu lažje uporabe. Ta uredba bi se dala izvršiti, ako pritrdimo aparat h koncu členkastega kraka, ki ga poganja vzmet, tako da je cilindrični kliše oprt od debel cilindra, slični onim, ki se uporabljajo pri duplikatorjih. Ta cilindar bi imel zadevala, razvrščena tako, da bi porivala ovoj, ki bi ga valjal cilindrični kliše; na debelom cilindru primerno razvrščeni votli deli bi omogočili funkcioniranje uredbe

za ločenje odtisov, katera uredba deluje avtomatično, ko preneha stik med tem klišejem in nosilecem odtisov. Lahko bi tudi razdelili debeli cilindar v več podobnih sektorjev ter poganjali rotacijo tega cilindra s poljubnim, primernim mehanizmom, tako da bi na primer en obrat ročaja odgovarjal premaknitvi za en sektor; mogli bi seveda razporediti tudi prikladne poševne ploskve, ki naj bi dovajale in vodile ovoje, bodisi ročno, bodisi mehanično, v sektorje cilindra.

Isti način uporabe bi se dal izvesti s primenitvijo brezkončnega traku, na katerega bi se prilezal aparat, kakor je bilo rečeno zgoraj, pri čemur je ta brezkončni trak opremljen s primerno razvrščenimi zadevali in votlimi deli in bi se poganjal s poljubnim mehanizmom.

PATENTNE LASTITVE:

1.) Prenosljivi registrirni žigosar za tiskovno žigosanje kuvert, računov i t. d., označen s tem, da sestoji aparat iz zaprte in zapečene škatle, ki ima špranjo in v kateri je pomeščen cilindričen kliše, primerno namakan s črnilom in montiran tako, da moli ali nekoliko sega preko zunanje ploskve omenjene špranje škatlje, in da je ta kliše opremljen z zacepi ki imajo namen, preprečiti vsak povratek nazaj, pri čemur se celotni odtis slike izvrši na papirju, s tem da se škatlja premika ročno ali mehanično v smeri razvijanja klišeja.

2.) Registrirni žigosar po lastitvi 1.), označen s tem, da sta cilindrični kliše in črnilni valjar med seboj zvezana potom zacepnega sistema, ki ovira vsakršno drčanje enega z ozirom na drugega, tako da se srečavata vedno po istih proizvodnicah.

3.) Uredba pri registrirnem žigosarju, kakor je lastovan v lastitvi 1.), za preprečenje goljufije potem istočasnega tiskanja več slik na različnih listih, ako vlagamo med nje karbonov papir, označena s tem, da so na črnilnem valjarju in na cilindričnem klišeju napravljene votli in polni deli, tako da se nekateri polni deli klišeja, ki se nahajajo nasproti odgovarjajočim votlinam črnilnega valja, nikdar ne namakajo s črnilom.

4.) Registrirni žigosar po lastitvi 1.), označen s tem, da ima cilindrični kliše dve identični sliki, tako da ima en polobrat tega valjarja učinek, da zaobrne za 1/10 obrata bobenček števeh enot.

5.) Registrirni žigosar po lastitvi 1.), označen s tem, da se v svrhu točne ločitve enega odtisa tiskalnega valjarja od drugega, ta valjar osvobodí, ko se aparat opre ob papir ter se zopet priustavi, ko se je izvršila rotacija, ki odgovarja razvoju enega odtisa.

6.) Registrirni žigosar po lastitvi 1.) in 2), označen s tem, da se valjar-kliše črni s pomočjo sistema črnilnih valjarjev, razvrščenih v škatlji, pritrjeni odstranljivo na škatlji, katera nosi valjar-kliše in števec.

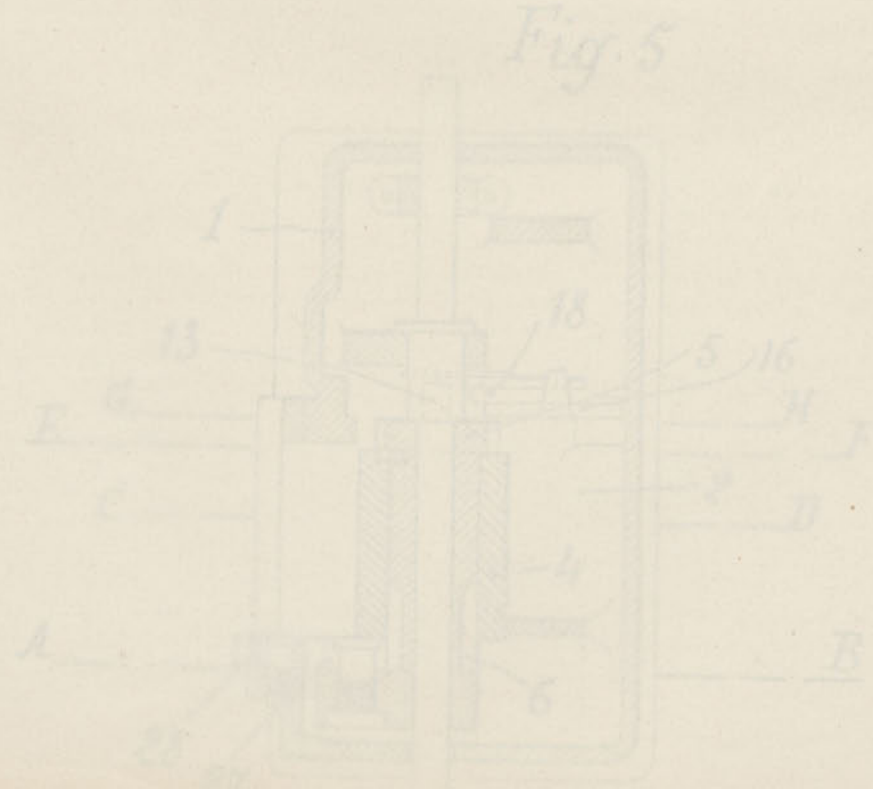
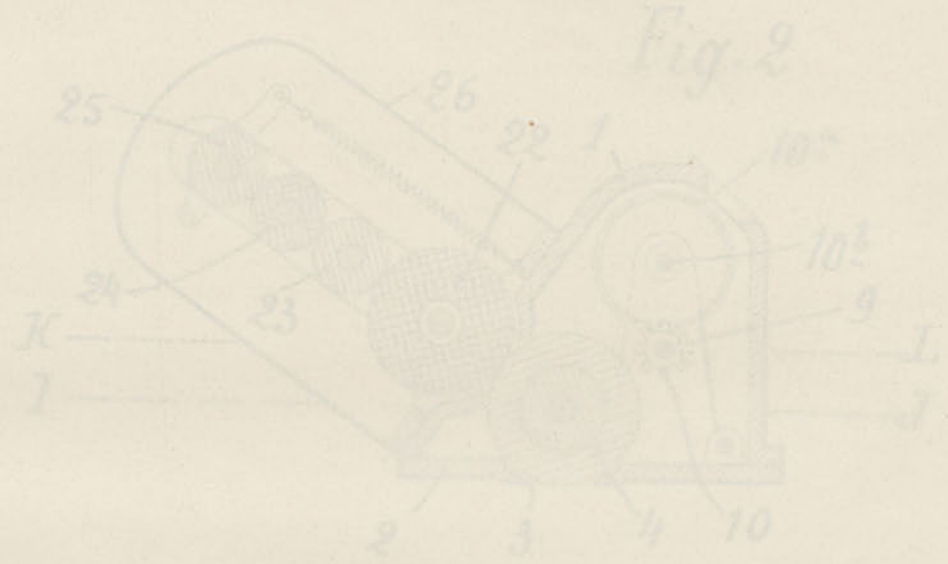
7.) Registrirni žigosar po lastitvi 1.) do 6.), označen s tem, da se upravlja potom pritiskanja na papir, kakor valjčni pivnik, na primer s pomočjo primerne ročaja.

8.) Registrirni žigosar po lastitvi 1.), označen s tem, da ima pred cilindričnim klišejem cilindar za datiranje, ki se vrti z isto hitrostjo kakor kliše in ostavlja datum v okvirju, ki ga

nosi poslednji.

9.) Registrirni žigosar po lastitvi 1.), označen s prstom, ekscentrično montiranim v cilindričnem klišeju, ki sega preko tega klišeja v tiskalni legi in ki se skriva v notranjosti imenovanega klišeja, ko gre mimo črnilnega valja.

10.) Registrirni žigosar, označen s tem, da je montiran na členkastem kraku, ki ga opira ob premično pot (cilinder ali trak brez koneca), katera je opremljena z zadevali in votlinami, primerno razvrščenimi.

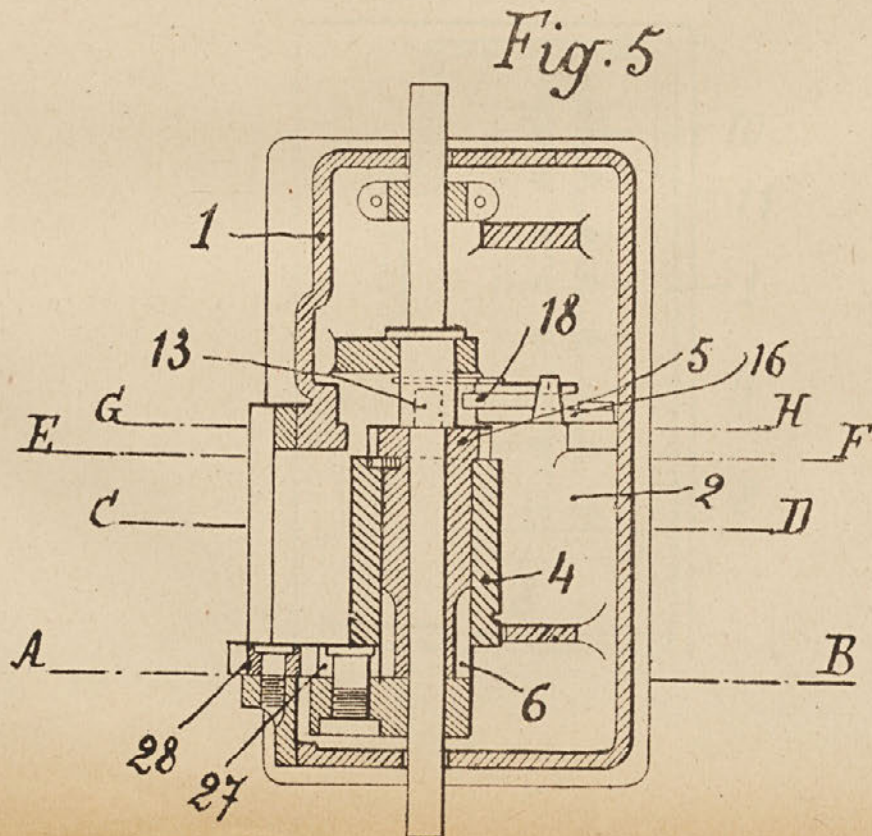
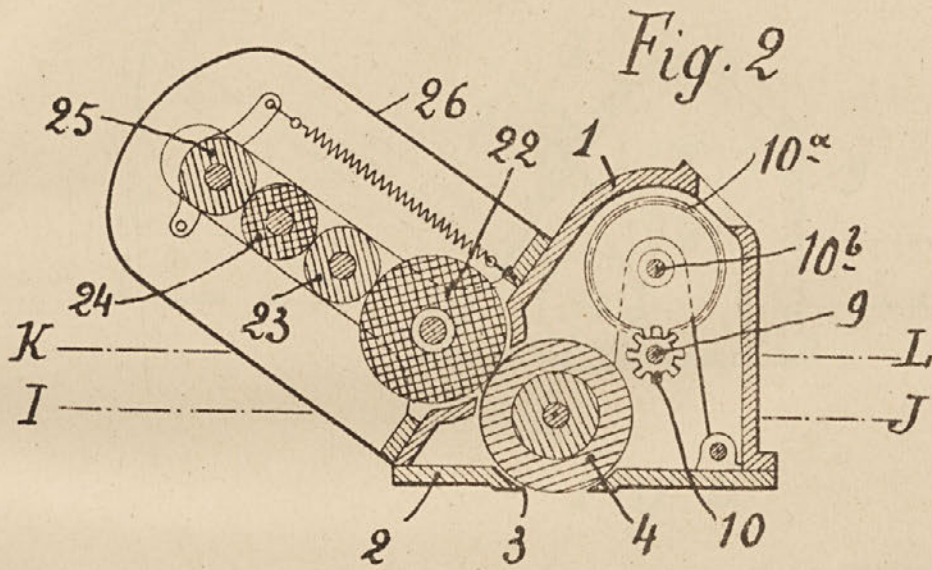
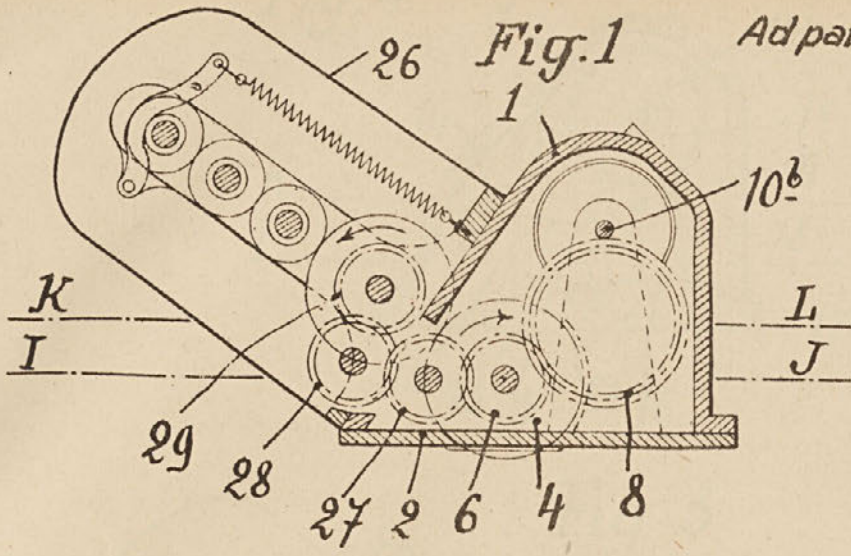

Fig. 4

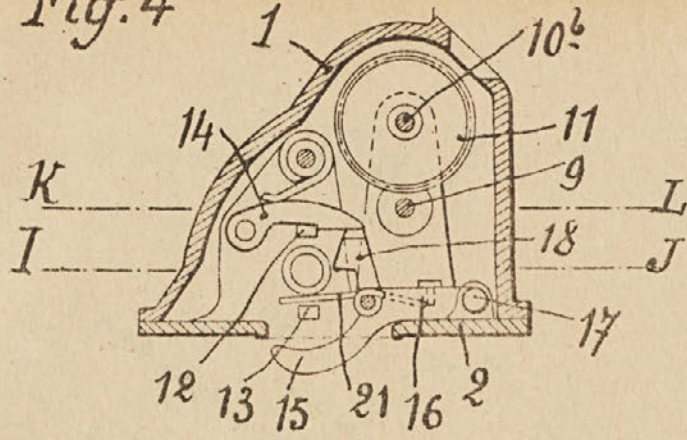

Fig. 3

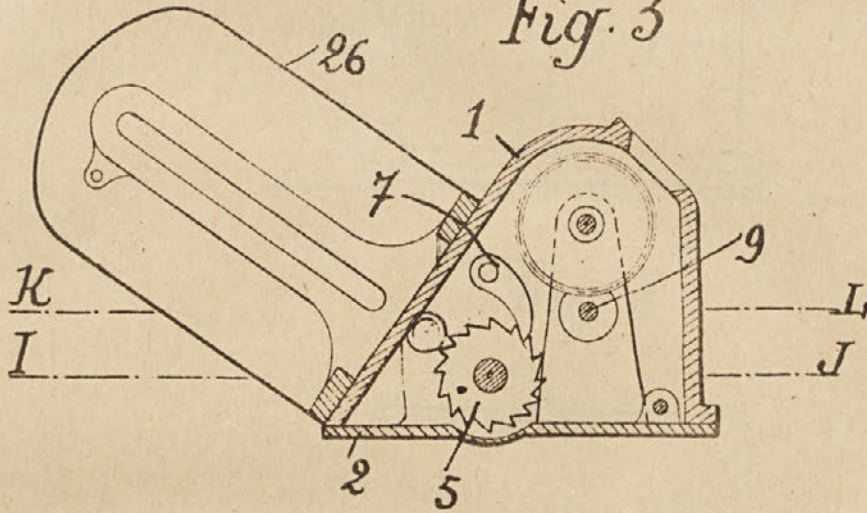
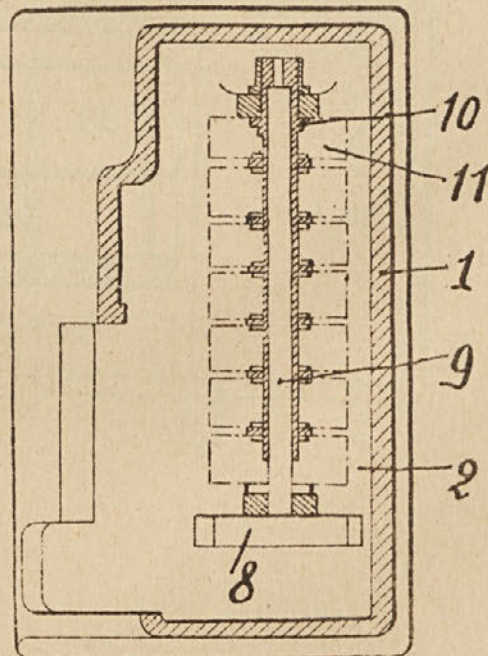

Fig. 6

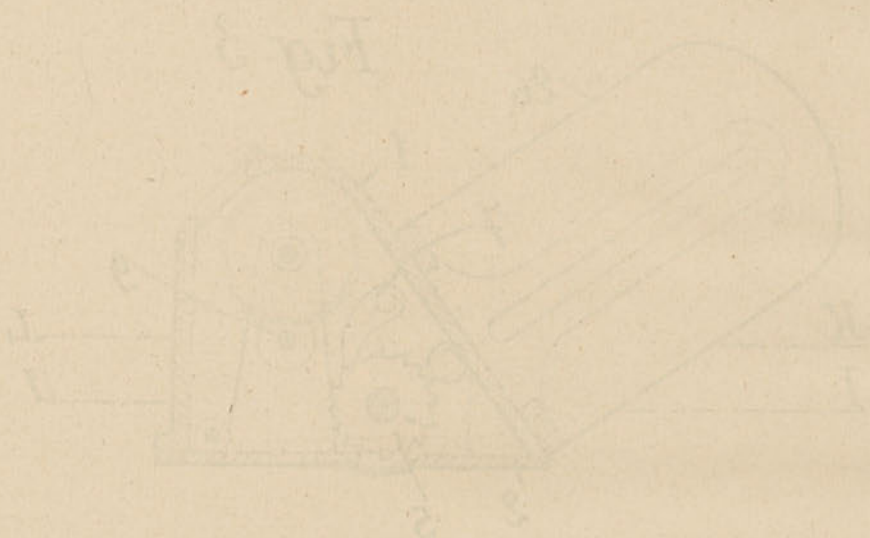

Fig. 7

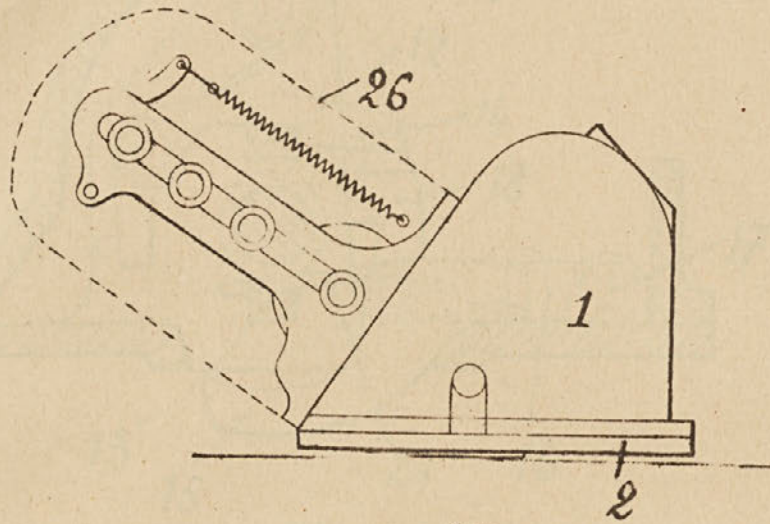
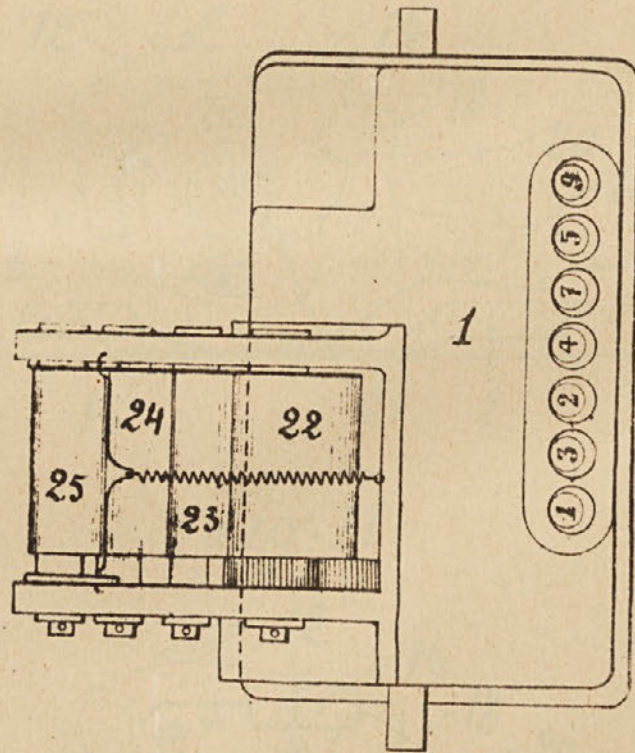

Fig. 8

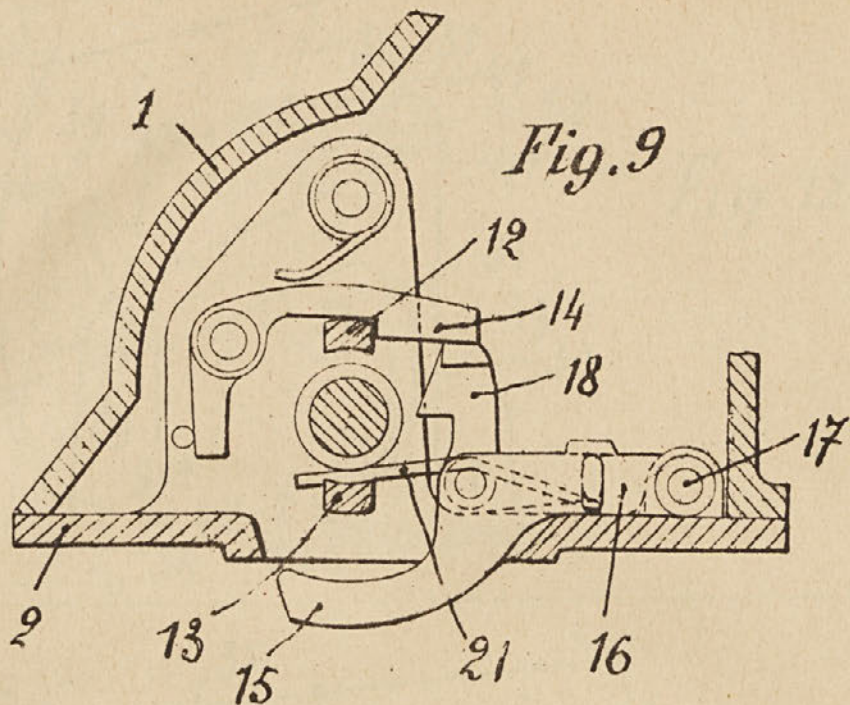

Fig. 9

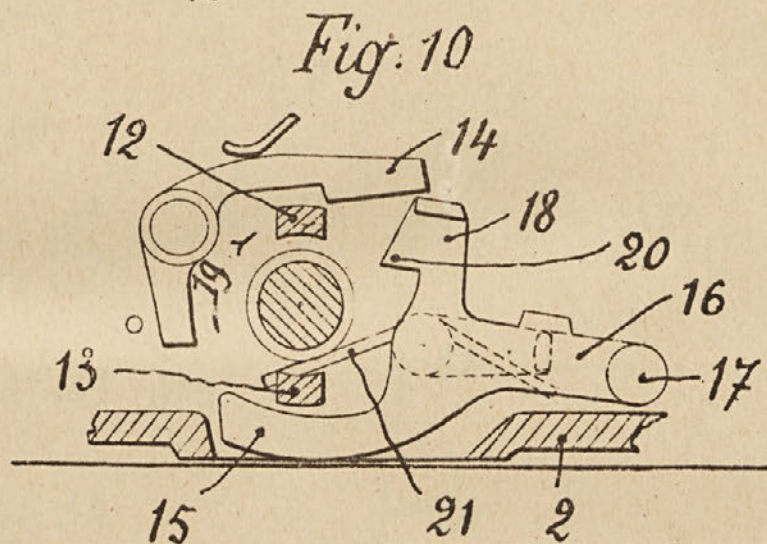

Fig. 10

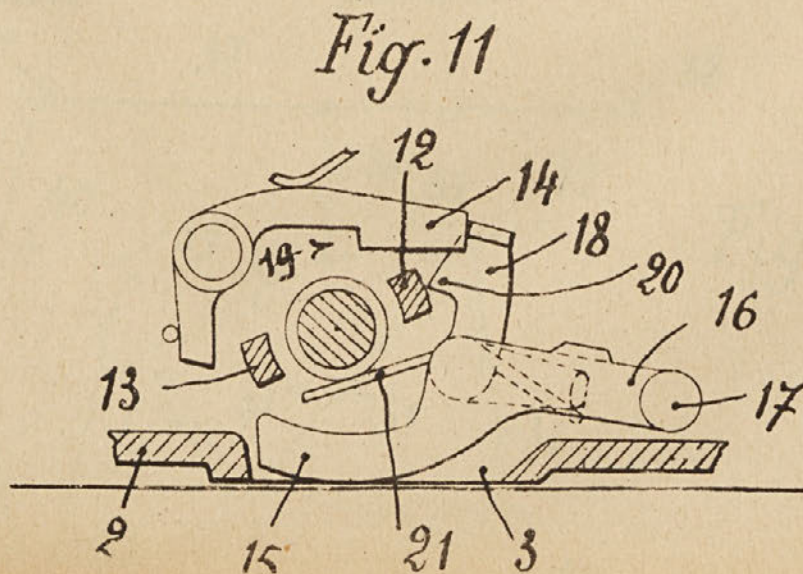

Fig. 11

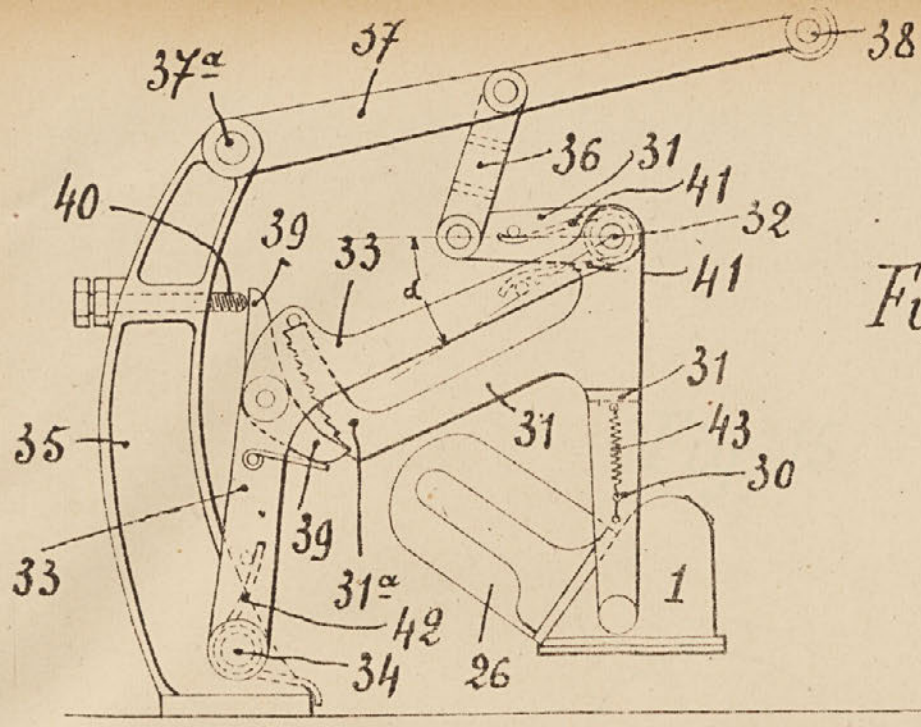

Fig. 12

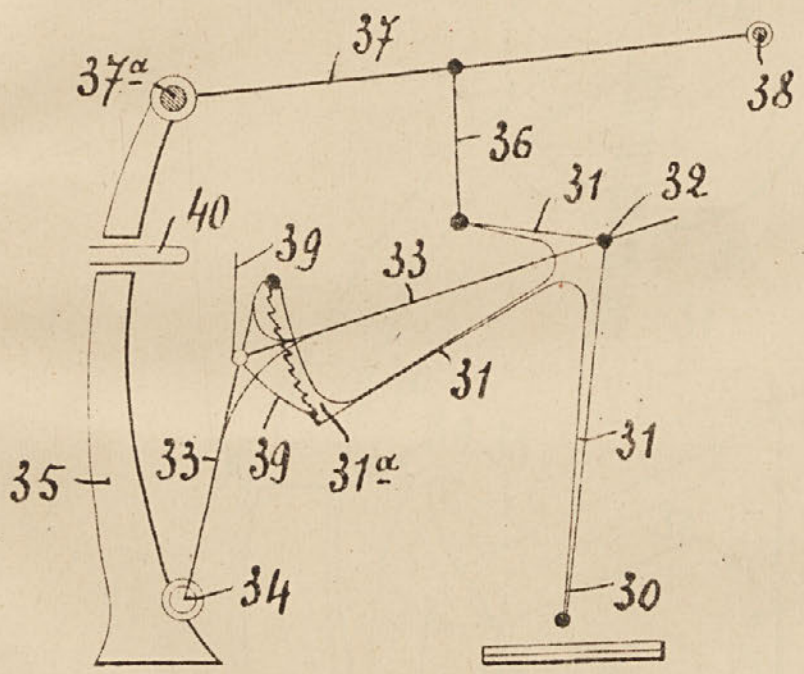

Fig. 13

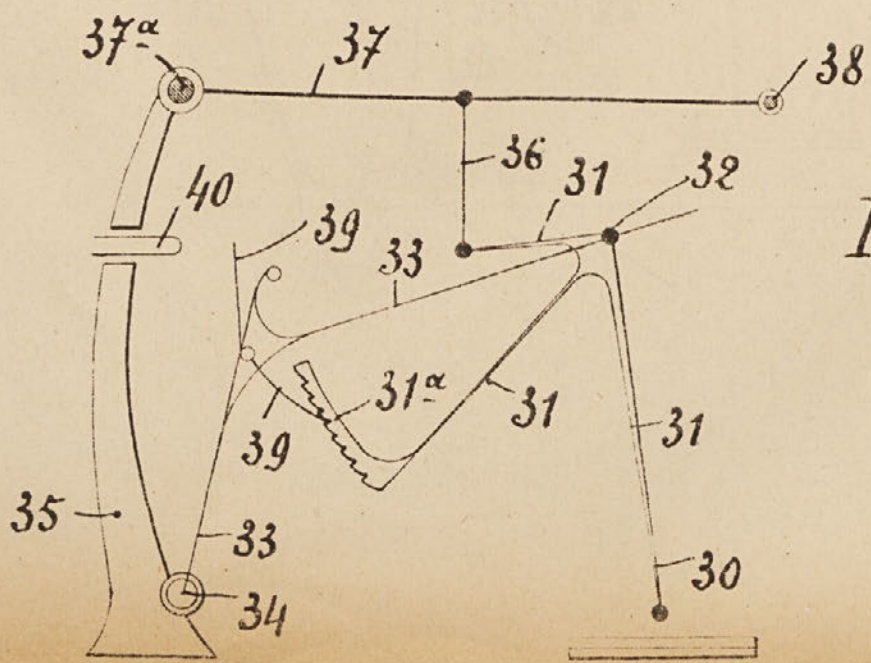

Fig. 14

Fig. 12

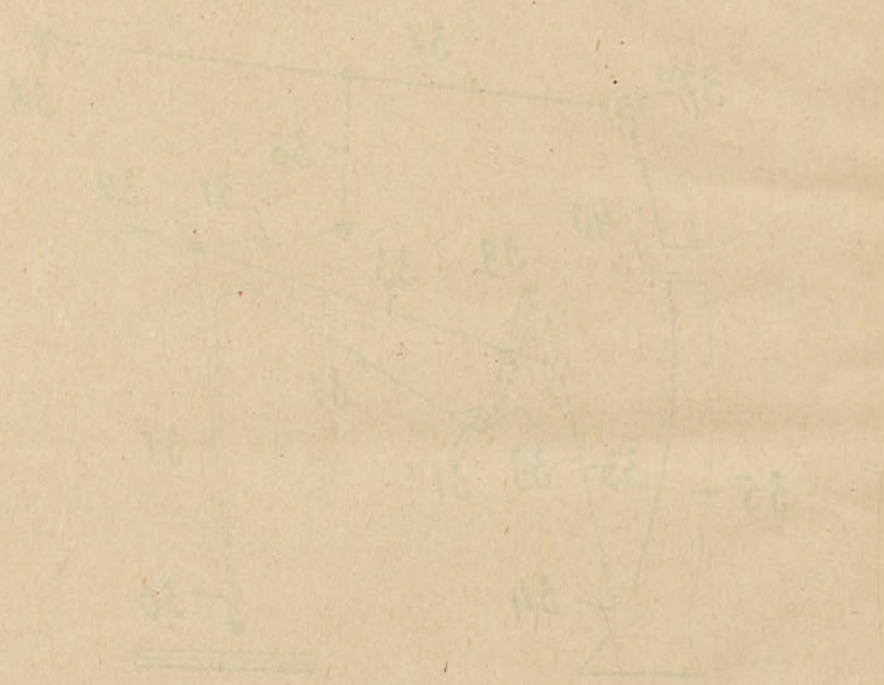

Fig. 13

Fig. 14

Fig. 15.

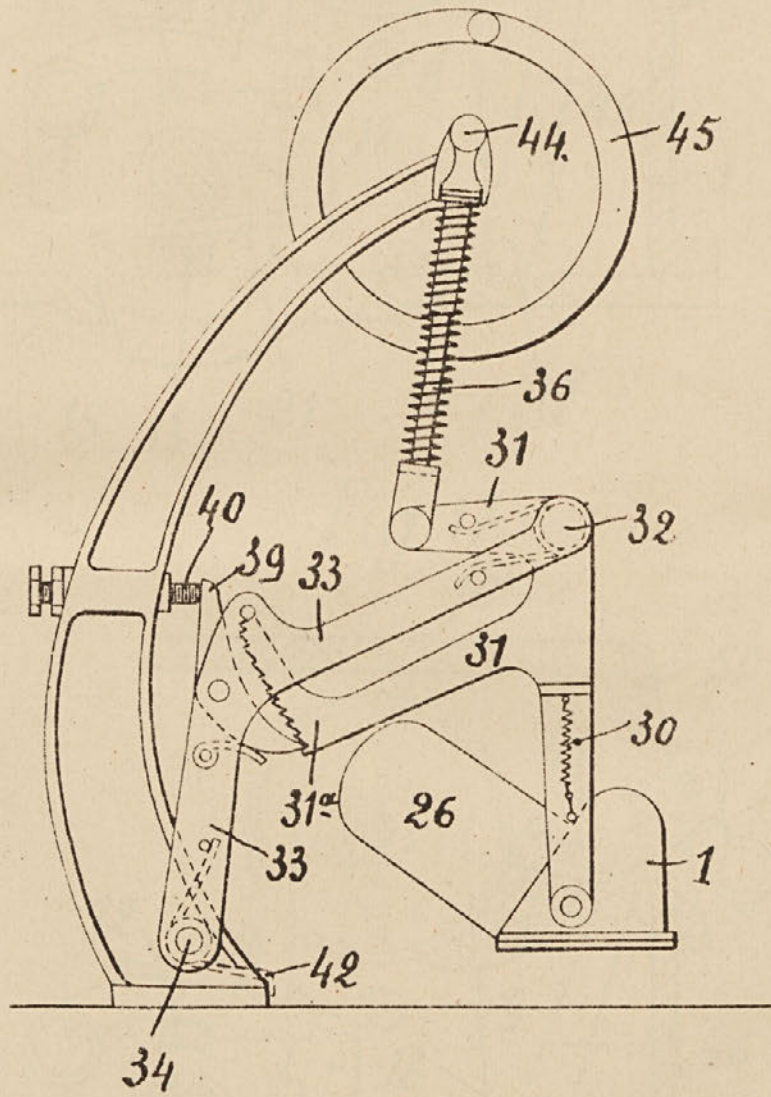

Fig. 16

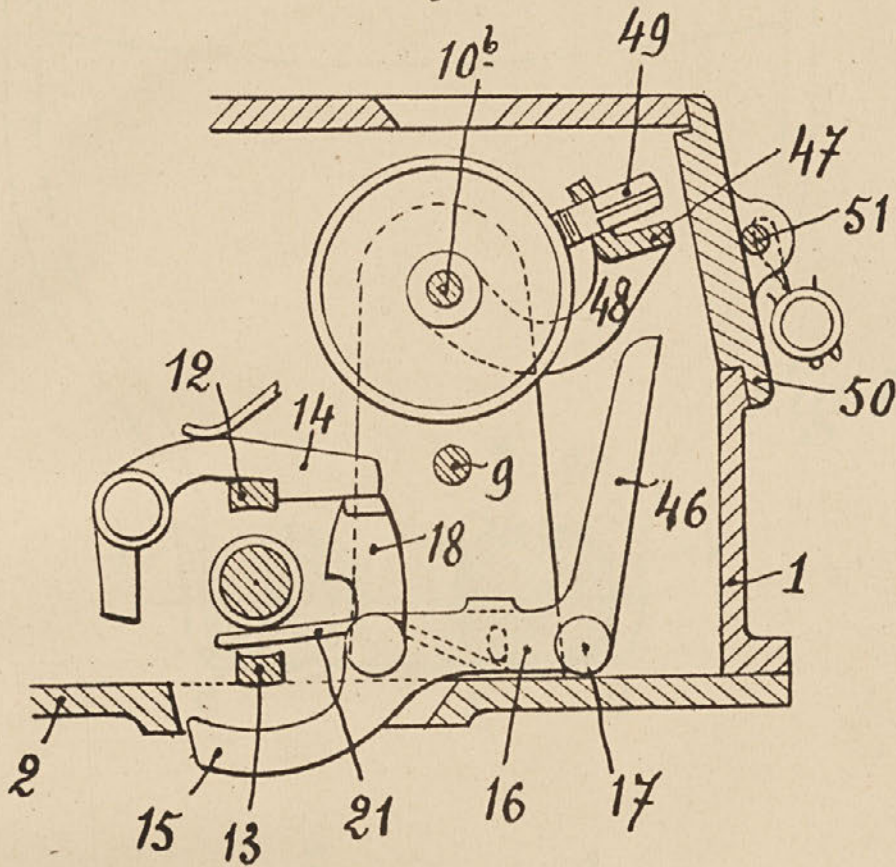

Fig. 17

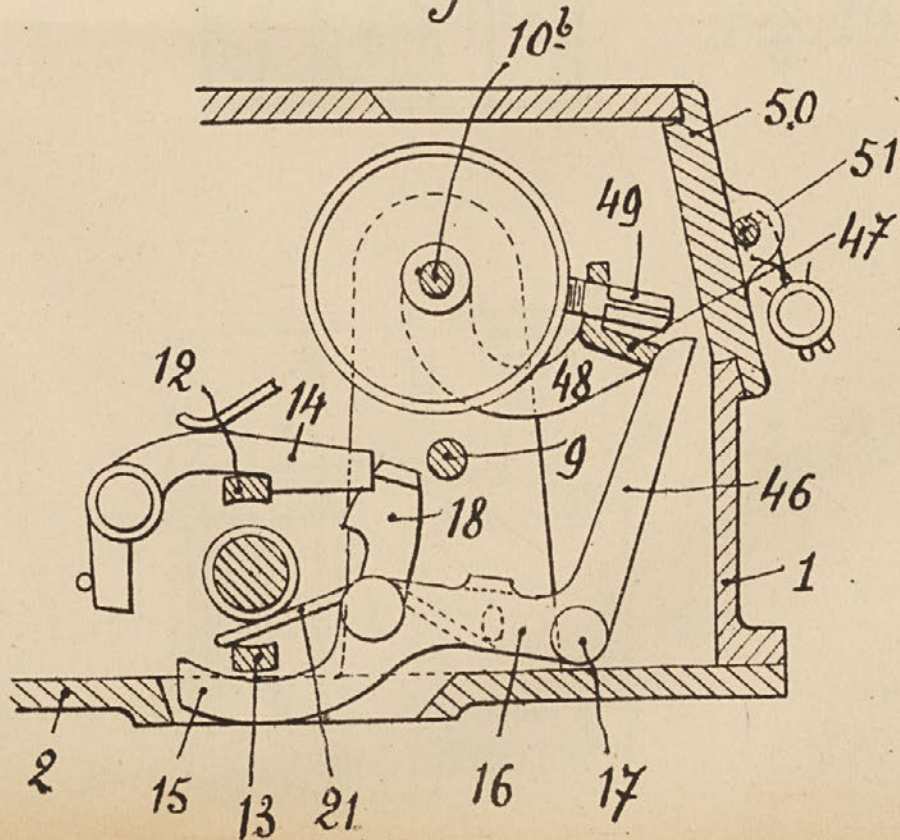

Fig. 18

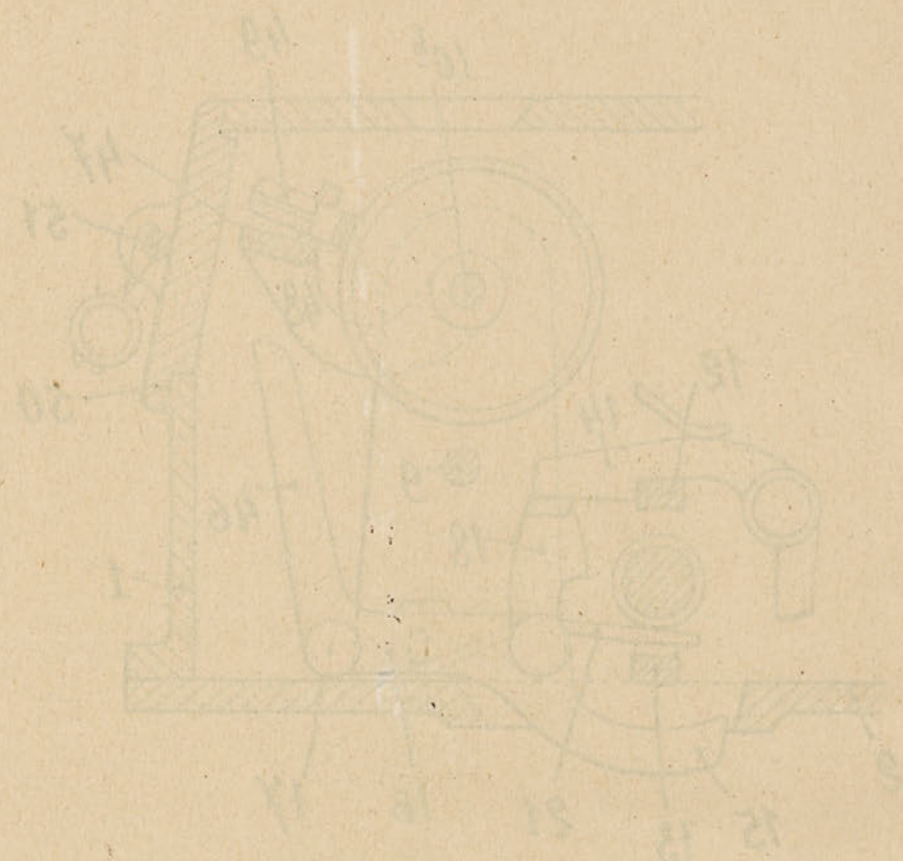
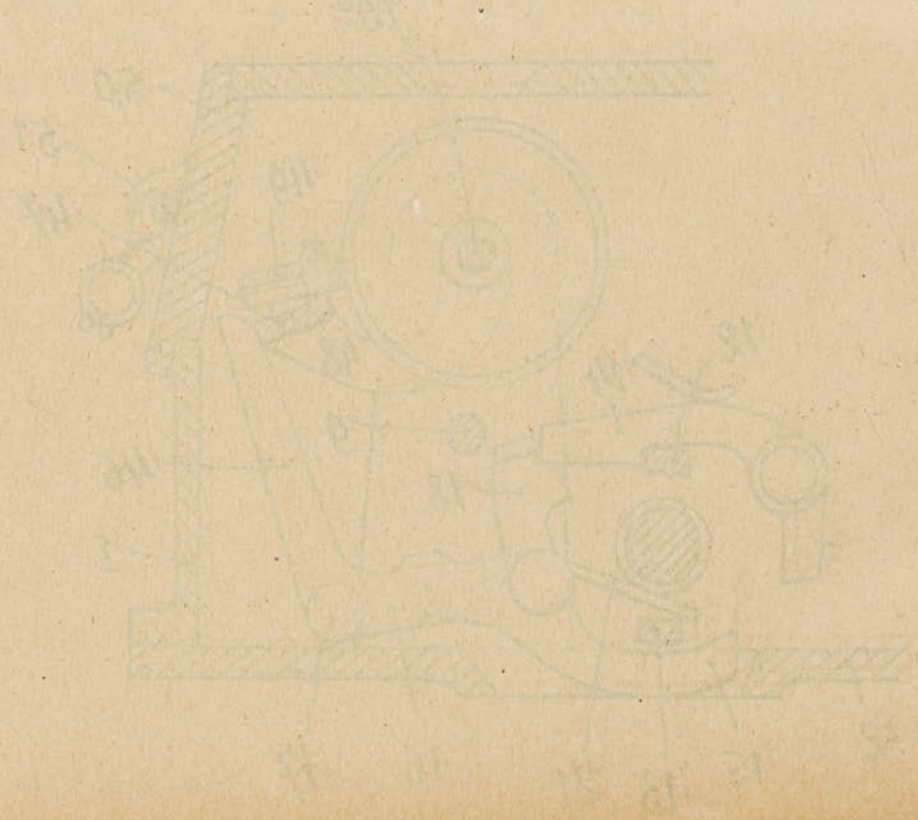

Fig. 17

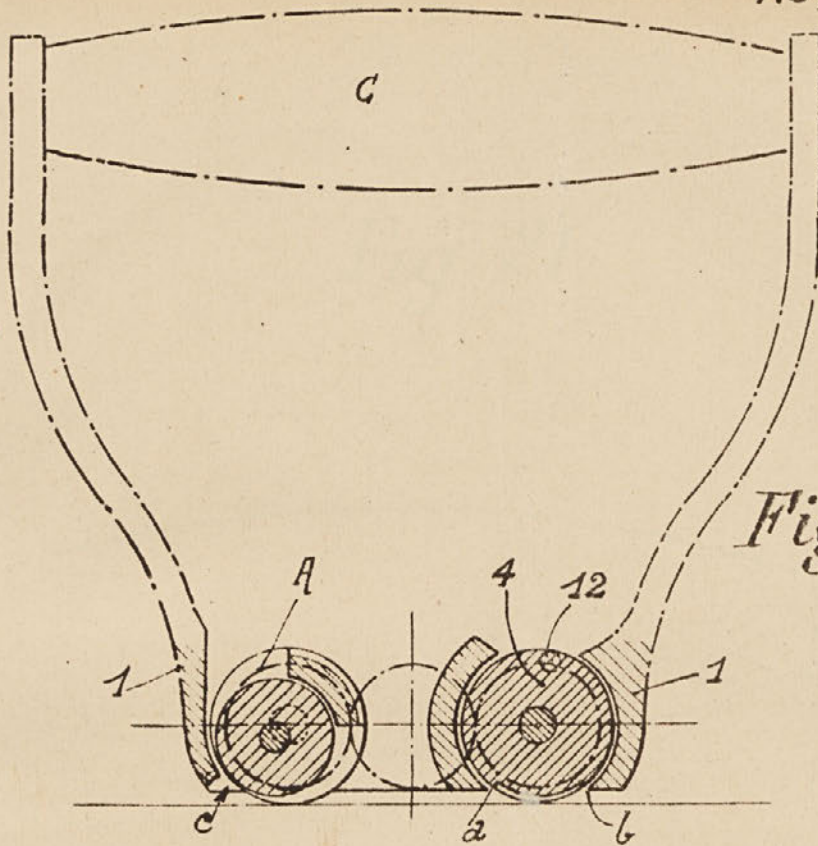

Fig. 18

Fig. 19

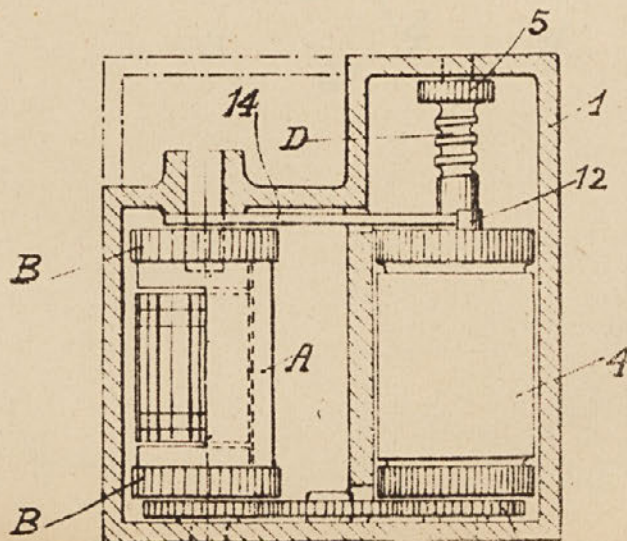

Fig. 20

Fig. 18

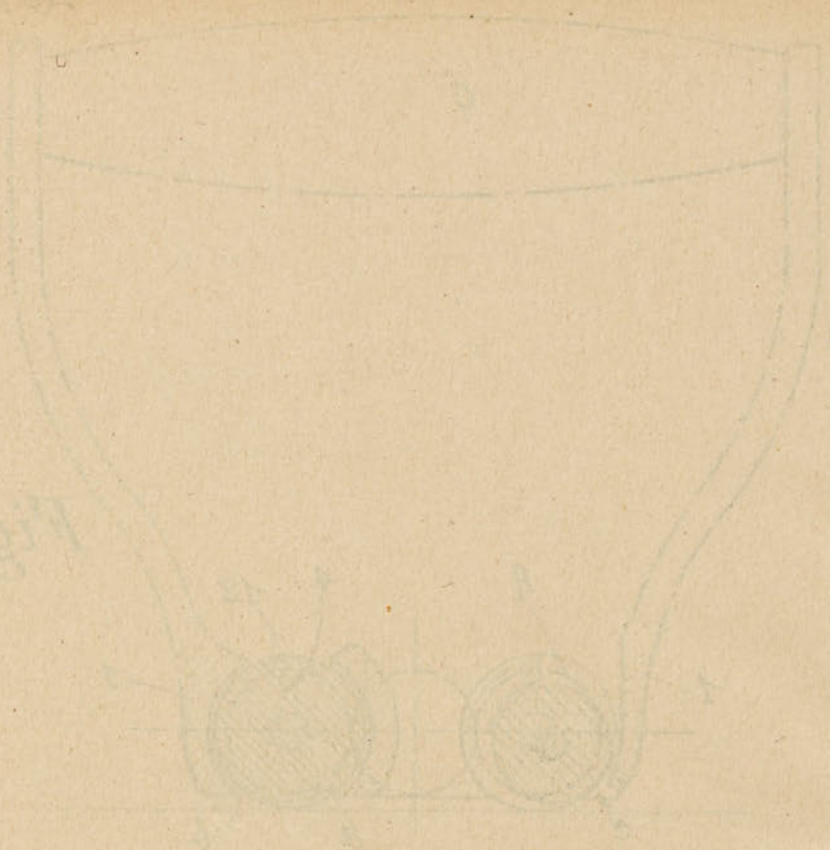

Fig. 19

Fig. 20

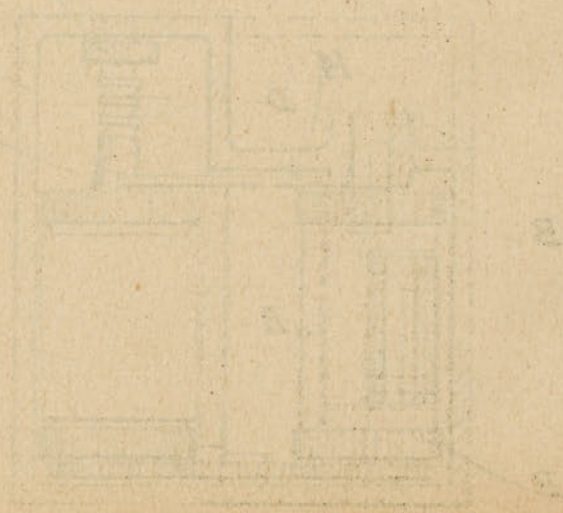

Fig. 21

